

Όταν το παιδί ρωτάει: «Μαμά, υπάρχει Άγιος Βασίλης;», από την ψυχολόγο Ειρήνη Κορδερά

Ο 7χρονος Παύλος γράφει γράμμα στον Άγιο Βασίλη ζητώντας του να μην τον ξεχάσει.

Είναι ένα από τα εκατομμύρια παιδιά σε κάθε γωνιά της γης που περιμένουν με ανυπομονησία τον παχουλό ασπρομάλλη γέροντα να ξεκινήσει το μαγικό του ταξίδι στον κόσμο. Ο πιο αγαπημένος σίγουρα άγιος των παιδιών, σε παγκόσμια κλίμακα, αλλάζει όνομα ανάλογα με τη χώρα προέλευσης του παιδιού.

Είναι ο Father Christmas των Άγγλων, ο Santa Claus των Αμερικανών, ο Pre Nol των Γάλλων, ο Άγιος Βασίλης των Ελλήνων.

Αργά ή γρήγορα όμως οι μικροί μπόμπιρες παρατηρούν ότι ο καλοκάγαθος παππούλης με τη μακριά γενειάδα μοιάζει όλως περιέργως πολύ στον μπαμπά ή στο θείο. Τι γίνεται τότε; Όλο και περισσότεροι γονείς αναρωτιούνται αν είναι καλό για το παιδί τους να πιστεύει στην ύπαρξη του Άγιου Βασίλη, φοβούμενοι ότι στη συνέχεια θα απογοητευθεί, ότι θα θυμώσει μαζί τους επειδή το εξαπάτησαν ή ότι το να συντηρούν την πίστη στον Άγιο Βασίλη δεν συνάδει με την προσπάθειά τους να διδάξουν στο παιδί τους να μην λέει ψέματα.

Οι έρευνες δείχνουν ότι **τα περισσότερα παιδιά ανακαλύπτουν την αλήθεια σχετικά με τον Άγιο Βασίλη γύρω στα 6 ή 7 τους χρόνια.**

Και αν το δούμε από την σκοπιά της εξελικτικής ψυχολογίας υπάρχει εξήγηση στο γιατί τότε. Σύμφωνα με τον Piaget, είναι η περίοδος που τα παιδιά μεταβαίνουν από το «προενοιολογικό στάδιο» ανάπτυξης, όπου δεν είναι σε θέση να ξεχωρίσουν την πραγματικότητα από την φαντασία, στο στάδιο των «συγκεκριμένων λογικών διεργασιών» που τους επιτρέπει να κάνουν λογικούς συλλογισμούς σχετικά με τον κόσμο. Γι' αυτό

και σ' αυτή την ηλικία αρχίζουν να αναρωτιούνται «πώς καταφέρνει ο Άγιος Βασίλης να επισκεφθεί όλα τα σπίτια σε μια νύχτα» ή «πώς χωράει από την καμινάδα».

Πάντως όταν τα παιδιά ανακαλύπτουν την αλήθεια αυτοί που απογοητεύονται περισσότερο είναι μάλλον οι γονείς! Αντίθετα, τα περισσότερα παιδιά αντιδρούν με θετικό τρόπο, νιώθοντας μάλιστα και ένα αίσθημα υπερηφάνειας, καθώς θεωρούν ότι η ανακάλυψή τους αυτή τα φέρνει πιο κοντά στον κόσμο των μεγάλων.

Όταν λοιπόν το παιδί μας ρωτάει αν υπάρχει πράγματι Άγιος Βασίλης, **δεν χρειάζεται να επιμένουμε στο ψέμα, προσβάλλοντας τη νοημοσύνη του, αλλά ούτε και να παρουσιάσουμε την ψυχρή αλήθεια των ενηλίκων**, λέγοντας ένα ξερό όχι και ισοπεδώνοντας τη φαντασία του. Μπορούμε να αφήσουμε το παιδί να κάνει τη δική του αναζήτηση και να ενδιαφερθούμε να μάθουμε τη δική του άποψη, ρωτώντας για παράδειγμα «εσύ τι πιστεύεις;» ή «γιατί ρωτάς;». **Αυτές οι ερωτήσεις μπορούν να αποτελέσουν το έναυσμα για πολύ ενδιαφέρουσες συζητήσεις ανάμεσα στα παιδιά και στους γονείς.**

Άλλωστε τα παιδιά έχουν την ικανότητα να μας δείξουν με τον δικό τους τρόπο πότε «δεν χρειάζεται» πλέον να πιστεύουν στον παχουλό άγιο, τουλάχιστον με τον τρόπο που πίστευαν ως τώρα, αρκεί εμείς να τα προσέξουμε. Ας έχουμε πάντως στο μυαλό μας ότι **τα παιδιά έχουν ανάγκη μέχρι κάποια συγκεκριμένη αναπτυξιακή φάση -που διαφέρει για το κάθε ένα- να πιστεύουν σε σύμβολα ή μύθους**. Το πόσο ενθαρρύνουμε τα όνειρα ή και τις φαντασιώσεις τους, σχετίζεται με την μελλοντική τους δυνατότητα και επιθυμία να ονειρεύονται και να στοχεύουν ψηλά και αν η φαντασία χρειάζεται σε όλες τις ηλικίες, για τα παιδιά είναι απαραίτητη.

Η ιστορία του Αγίου Βασίλη όμως θα μπορούσε να αποτελέσει και ένα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια των γονιών στην προσπάθειά τους να διδάξουν στα παιδιά τους αξίες και αρχές, να τους καλλιεργήσουν την επιθυμία να βελτιώνουν τη συμπεριφορά τους, να τα ενθαρρύνουν να ονειρεύονται ένα καλύτερο μέλλον, να προσδοκούν πράγματα και να προσπαθούν γι' αυτά. Στον δυτικό κόσμο η ιστορία του Αγίου Βασίλη είναι βασισμένη στη ζωή του Αγίου Νικολάου που δώρισε την περιουσία του στους φτωχούς, ενώ στη χώρα μας ταυτίζεται με τον Μέγα Βασίλειο από την Καισαρεία, που έκανε πολλά φιλανθρωπικά έργα.

Μέσα από αυτές τις ιστορίες, λοιπόν, οι γονείς μπορούν να διδάξουν στα παιδιά τους την αγάπη, τη γενναιοδωρία, την ανιδιοτέλεια, την ελπίδα, τη βοήθεια προς τον συνάνθρωπο, την ισότητα απέναντι στο δικαίωμα να είμαστε ευτυχισμένοι.

Έτσι, οι ημέρες των γιορτών είναι μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να προτείνουμε στο παιδί μας να μαζέψει τα παιχνίδια που δεν χρησιμοποιεί ή κάποια ρούχα που δεν του κάνουν πια και να πάμε μαζί του να τα προσφέρουμε σε παιδάκια που τα έχουν ανάγκη, εξηγώντας του τους λόγους που το κάνουμε.

Παράλληλα, καλό θα ήταν να μάθουμε στο παιδί μας ότι αυτό που **έχει σημασία είναι να το θυμηθεί ο Άγιος Βασίλης και όχι η αξία του δώρου**. Αν πάλι το παιδί μας ζητήσει ένα πολύ ακριβό δώρο που δεν έχουμε την οικονομική δυνατότητα να αγοράσουμε, μπορούμε να του εξηγήσουμε ότι αν ο Άγιος Βασίλης ξοδέψει τόσα χρήματα μόνο για το δικό του δώρο, δεν θα του μείνουν αρκετά χρήματα και για τα υπόλοιπα παιδάκια και ότι είναι κρίμα μερικά παιδιά να μην πάρουν δώρο.

Βέβαια, αυτό δε σημαίνει ότι αποθαρρύνουμε το παιδί μας απ' το να γράψει ένα γράμμα στον αγαπημένο του άγιο, ζητώντας του αυτό που ονειρεύεται. Κάθε άλλο. Ας το ενθαρρύνουμε και ας πάμε μαζί του στο ταχυδρομείο να στείλουμε το γραμματάκι του. Μ' αυτό τον τρόπο ίσως και να εκπλαγούμε, μάλιστα, διαπιστώνοντας ότι πολλές φορές τα παιδιά κάθε άλλο παρά υλικά πράγματα ζητούν από τον αγαπημένο τους άγιο.

Αντί λοιπόν για ακριβά παιχνίδια, φέτος, με την ευκαιρία της οικονομικής κρίσης και αντί οι γονείς να αισθάνονται ενοχές που δεν μπορούν να χαρίσουν στο παιδί τους το ακριβό δώρο που ζήτησε, μπορούν να περάσουν χρόνο με τα παιδιά τους στολίζοντας το σπίτι ή το χριστουγεννιάτικο δέντρο με αυτοσχέδια στολίδια, που θα αξιοποιήσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τόσο των ίδιων όσο και των παιδιών τους, να

φτιάξουν γλυκά μαζί με τα παιδιά για να μοσχοβολήσει το σπίτι και κυρίως να περάσουν περισσότερο χρόνο μαζί τους, κάτι που τόσο πολύ τα παιδιά έχουν ανάγκη στις μέρες μας.

Τελικά, αυτό που φαίνεται να θυμούνται οι μικροί μπόμπιρες μεγαλώνοντας δεν είναι τόσο τα ακριβά δώρα που δέχτηκαν, όσο η ατμόσφαιρα που επικρατούσε στο σπίτι, οι μυρουδιές, τα συναισθήματα, τα κάλαντα, η συμμετοχή στις θρησκευτικές τελετές. Άλλωστε ακόμα και το καλύτερο δώρο δεν ικανοποιεί το παιδί όσο μια ζεστή αγκαλιά, όσο η αίσθηση ασφάλειας και προσοχής από τους γονείς του.

Ας αφήσουμε τα παιδιά να ζήσουν τη μαγεία των Χριστουγέννων προσμένοντας τον ερχομό του αγαπημένου τους αγίου. Όσο υπάρχει αγάπη, ελπίδα και δυνατότητα να ονειρεύεσαι «το απίθανο» υπάρχει και Άγιος Βασίλης. Άλλωστε ποιος είπε ότι δεν υπάρχει;

Ειρήνη Κορδερά – Παιδοψυχολόγος (MSc) / Ψυχολόγος Υγείας (MSc)